

2.01.2020 Prof. Dr. Ayhan BAŞTAN 1286

KISRACLARDA DOĞUM

2.01.2020 Prof. Dr. Ayhan BAŞTAN 1287

Kısıraclarda Doğuma Yaklaşım

Doğuma son 3 hafta kala memeler belirginleşir.
Son 6-48 saat içinde memelerden inci tanesi gibi süt gelir.
Yerde yuvarlanma vardır.

2.01.2020 Prof. Dr. Ayhan BAŞTAN 1288

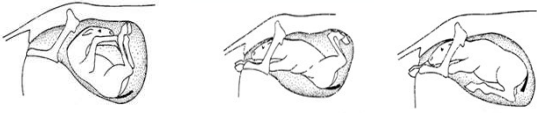

Kısırak doğum başlangıcında memelerden inci benzeri sekret gelir.

2.01.2020 Prof. Dr. Ayhan BAŞTAN 1289

2.01.2020 Prof. Dr. Ayhan BAŞTAN 1290

Birinci aşama İkinci aşama

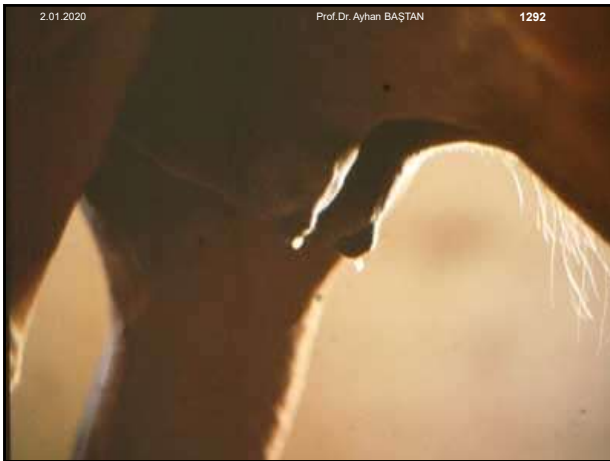
2.01.2020 Prof. Dr. Ayhan BAŞTAN 1291

Kısıraclarda gebelik süresi ortalama 340 gün, bazı kısıraclarda 360 ve daha fazla olabilir.

Gebeliğin son ayında anne yakından takip edilmeli ve fiziksel değişiklikler değerlendirilmelidir.

Vulvada büyüme, pelvis ligamentlerindeki çökme, memedeki büyüme ve meme salgılarının özellikleri incelenmelidir.

Memeler genelde doğumun son 2 haftasında büyür ve doğumdan 1-4 gün önce beyaz opak bir hal alır.

2.01.2020 Prof. Dr. Ayhan BAŞTAN 1294

Birinci aşama 0.5-4 saat kadar sürer.

Uterus kontraksiyonları nedeniyle cerviks açılır.

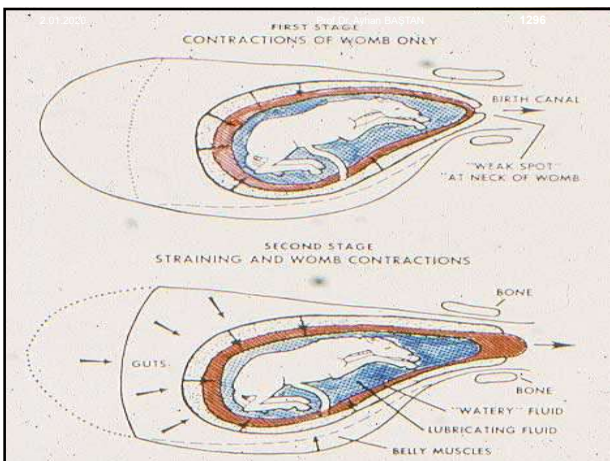
Bu dönemde kısırak kolik benzeri semptomlar gösterir (kuyruğunu oynatma, açık çukurluğuna bakma, az miktarda sık sık idrar yapma, terleme, sık sık yere yatma ve kalkma gibi).

2.01.2020 Prof. Dr. Ayhan BAŞTAN 1295

Birinci aşama saptandığında öncelikle kısırakın kuyruğu bağlanmalı ve antiseptikli solüsyonlarla temizlendikten sonra kurulmalıdır.

Bu aşamanın sonunda kısırak sık sık yere yatar ve kalkar. Bu durum tayın doğum pozisyonu almasını sağlar.

Bu dönemde fötüs ve yavru zarları cervixi etkileyerek genişlemesini sağlar.

2.01.2020 Prof. Dr. Ayhan BAŞTAN 1297

Allantochorion yırtılmamış ve kese kadife benzeri kırmızı bir özellikte ise acilen yırtılmalıdır.

Bu durum plasentanın erken ayrıldığını tayda hipooksijenizasyon düşündürmelidir.

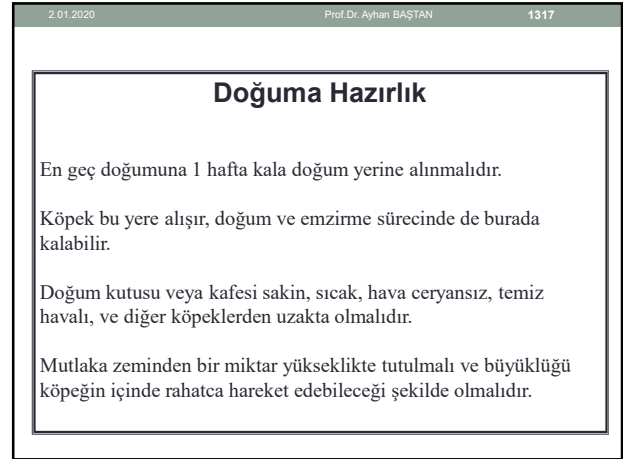
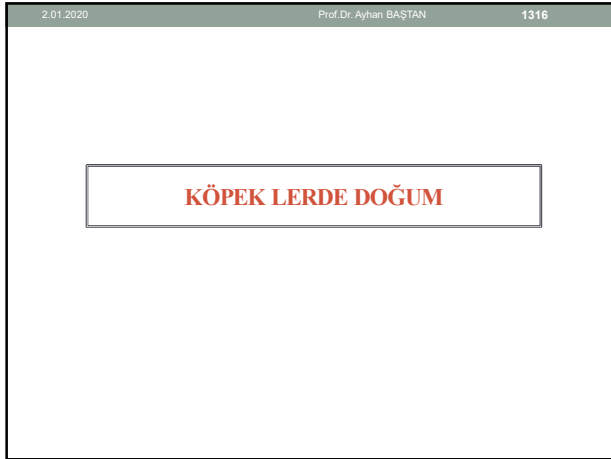
2.01.2020 Prof.Dr. Ayhan BAŞTAN 1298

İkinci aşamada tay doğum kanalını geçerek dışarı çıkar.
Chorioallontoyik sular aktıktan 20-30 dk içinde tay doğar.
Bu süre aşılsa mutlaka fõtal presentasyon ve pozisyon bakımından kontrol edilmelidir.
Herhangi bir anormallik varsa mutlaka düzeltilmelidir.

2.01.2020 Prof. Dr. Ayhan BAŞTAN 1324

Yaklaşan Doğumun Belirtileri

Doğum öncesinde birçok semptom ve davranış değişikliği olur.

Doğumun başlamasına 2-3 gün kala, gıdalar azaltılmalı, konstipasyon yapacak gıdalardan kaçınılmalıdır.

Bu dönemde günün çoğu zamanında dinlenmek isterler, doğumun başlamasından hemen önce kağıt, giysi, bez parçası benzeri eşyaları toplayarak evde sakin, karanlık, dolap içi veya yatak altı gibi yerlerde kendilerine yuva hazırlarlar.

Vulva bölgeleri ödematözdür ve az miktarda yapışkan bir akıntı vardır. Beden ısısında 0.5-1 derece düşer.

2.01.2020 Prof. Dr. Ayhan BAŞTAN 1325

DOĞUM

Birinci Aşama

Bu süre 6-12 saat arasında değişmekle birlikte ortalama 4 saat, ilk doğumunu yapan köpeklerde 36 saatten daha fazla olabilir.

Bu evrede köpekler huzursuz, endişeli ve ürkektir, genellikle yemek yemezler, birşeyleri parçalamak isterler, devamlı solurlar, kusarlar ve sık sık karın boşluklarına bakarlar.

2.01.2020 Prof. Dr. Ayhan BAŞTAN 1326

Bazı ev köpekleri sahipleri ile birlikte olmak ister, özellikle grup halinde yaşayan diğer köpekler ise bağımsızlık ararlar.

Bu evrede zayıf ve aralıklı uterus kontraksiyonları vardır. Kontraksiyonlar çoğunlukla işeme ile birlikte.

2.01.2020 Prof. Dr. Ayhan BAŞTAN 1327

İkinci Aşama

Köpek oturma pozisyonunda sırtını doğum kutusunun duvarına dayar ve bu şekilde ıkmır. İki kontraksiyon arasında vulva bölgesini yalar.

Allantochorion pelvis içerisinde yırtılır ve bir miktar sıvı vulva dudaklarından dışarı akar.

İçi sıvı dolu yavru zarları cervix ve vaginaya basınç yaparak ilerler ve vulva dudaklarından görülür.

Dışarı çıkan bu yavru zarları ya kendiliğinden ya da anne tarafından yalanarak yırtılır.

2.01.2020 Prof.Dr. Ayhan BAŞTAN 1328

Daha sonra ilk yavrunun başı pelvisin girişine doğru yönelir, 2 veya 3 adet güçlü kontraksiyonla birlikte yavrunun başı ve omuzları pelvisin içine doğru girer.

Bunu izleyen 1 veya 2 güçlü kasılma ile baş ve omuzlar pelvisten kurtulur ve yavru kolayca kayarak dışarı çıkar.

Genellikle doğan ilk yavrular daha fazla fötusun bulunduğu kornu uteriden gelirlersedeki ikinci yavrular bu kornu uterinin karşıtından doğuma katılırlar.

Bu evrede yavrular pelvise girmeden uzunlamasına eksenleri etrafında döner ve baş ile ayaklarda pelvise girmeden önce ileri doğru uzanır.

Rotasyon evresinde fötusun kendisi önemli bir rol üstlenmektedir. Eğer yavru ölü ise pelviste rotasyon olmadan kalır.

2.01.2020 Prof.Dr. Ayhan BAŞTAN 1329

Düzenli kontraksiyonların başlamasından sonra ilk yavru uterusu 6 saatten fazla canlı kalmaz.

Diğer yavrular ise ancak birinci yavrunun doğumundan sonra 2 saat canlı kalabilir.

Normal olarak anneler bu evrede sakinlerdir, fakat bazı dişiler özellikle ilk doğumunu yapanlar, birinci yavrunun başının vulvadaki çıkışı sırasında acı içerisinde ağlar.

2.01.2020 Prof.Dr. Ayhan BAŞTAN 1330

Solunum sayısı dakikada 100-175 yüzeysel yada dakikada 40-60 derin olmak üzere artar.

Solunum sayısı yavaş iken dişi köpek uzanıp yatar ve gözlerini kısmen kapatır.

Zaman zaman arka ve ön ayaklarını ve sırtını doğum kutusunun duvarına dayayarak gerinir.

Bu semptomlar yavruların dışarı çıkışı sırasında tekrarlanır.

2.01.2020 Prof.Dr. Ayhan BAŞTAN 1331

Üçüncü Aşama

Bu dönem fetal zarların dışarı çıkmasını kapsar ve 5-15 dakika sürer, fetal zarların dışarı atılmasından önce birçok yavru doğar.

Son yavrunun doğumundan sonra son yavrunun zarları da atılır. Şayet fetal zarlar hemen atılmamış ve göbek kordonu vulvadaki görünüyorsa anne göbek kordonunu ısırır ve fetal zarları dışarı çeker.

2.01.2020 Prof.Dr. Ayhan BAŞTAN 1332

YENİ DOĞAN YAVRULARIN BAKIMI VE BESLENMESİ

Yavrular doğduktan sonra solunumun uyarılması için göğüs kafesi üzerine masaj yapılmalı ve aynı zamanda kurulanmalıdır.

Solunum problemi olanlara doxopram gibi solunum uyarıcılar verilmelidir.

Ağız ve burun boşluğu temizlenmelidir.

Göbek kordonu kopmamışsa karından 2 cm kadar uzaklıktan kesilerek dezenfekte edilip, bağlanmalıdır.

2.01.2020 Prof.Dr. Ayhan BAŞTAN 1340

Yeni doğan köpek yavrularının beden ısıları 35.5 - 36.0 C' dir. Uterus dışı hayatın ilk dakikalarında 29.5 C'ye düşer.

Bu düşüş yavrular kurulanıp uygun ortama alındıklarında düzeler ve ilk 7 gün içerisinde ortalama 38.0 C 'ye yükselir.

Yeni doğan köpek yavruları hava ceryanından ve soğuktan mutlaka korunmalı ve çevre ısıları aşağıdaki şekilde olmalıdır.

Birinci hafta 29.0 - 32.0 C, **İkinci hafta** 26.0 - 29.0 C, **Üçüncü hafta** 23.0 - 26.0 C ve **Dördüncü hafta** 23.0 C olmalıdır.

2.01.2020 Prof.Dr. Ayhan BAŞTAN 1341

Çevre ısı çok yüksek olursa yavrular sakin ve hissizdir.

Eğer ısı çok düşerse yavrular viyaklamaya başlar.

Rektal ısıları 21.0 - 35.5 C arasında olan yavrularda kaslarda sert bir tonus vardır ve mukozaların rengi normal kırmızı olmasına karşın deri soğuktur.

Yavrular her solunum hareketinde domuz gibi ses çıkarırlar ve viyaklar.

Yavrular annelerinin yanına veya sıcak bir ortama alındıklarında bu tür hareketler hemen durur.

2.01.2020 Prof.Dr. Ayhan BAŞTAN 1343

Çok sağlıklı yavrular bu tür soğuk çevre koşullarına 12 saat süre ile dayanabilir.

Çevre ısı 26.5 - 29.5 C 'ye yükseltilmezse canlılıklarını kaybeder.

Doğum yapmış dişi köpekler doğumu izleyen bir kaç gün yuvalarında kalır, sadece beslenme, işeme ve pisleme ihtiyaçları için dışarı çıkar.

2.01.2020 Prof.Dr. Ayhan BAŞTAN 1344

Zayıflamanın önlenmesi için anneye çok ağır besinler yerine daha iyi kaliteli hafif gıdalar verilmelidir.

Bu dönemde aşırı beslemenin yavrular arasında " Süt Ekzeması" na neden olabileceği de düşünülmelidir.

Şayet yavrularda süt ekzeması gelişirse anneye verilen gıda içindeki protein ve yağ oranı azaltılmalı ve anneye 1-2 çay kaşığı bikarbonat verilmelidir.

Anneler yavrularının perineal bölgelerini yalayarak yavruların işeme ve pisleme reflekslerini uyarır.

Bazı dişiler gelişme göstermeyen yeni doğan yavrularına bakmayı kabul etmezler, doğum kutusundan dışarı atarlar, hatta yavrularını öldürür ve onları gömerler.

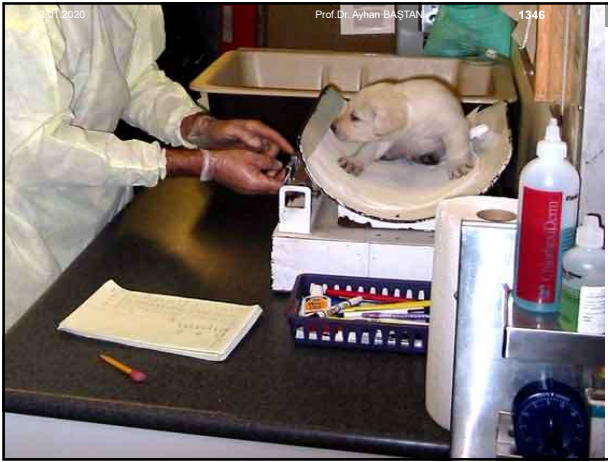
2.01.2020 Prof.Dr. Ayhan BAŞTAN 1345

Yavrular yeterli miktarda süt alıyorsa arka kısımları daha geniş ve armut şeklindedir.

Yavruların yaşam şartlarının değişmesi, büyümeleri ile doğru orantılıdır.

Yavrularda, emzirmeye başladığı zaman yapılan tartımla son tartımdaki kilo kaybı, doğum ağırlığının % 10'unu geçmezse yaşam prognozu iyidir.

Kilo kaybı doğum ağırlığının % 10'nu aşarsa prognoz kötüdür.

Yavruların yetersiz süt alması annenin ölümü, patolojik durumlar, mastitis, metritis gibi hastalıklar veya memelerin yetersiz geliştiği durumlarda ortaya çıkar.

Yetersiz süt alımı prematüre ve gelişmemiş yavrularda da görülebilir.

Meme başının büyük olduğu veya ödeminin çok aşırı olduğu durumlarda yavrular yeterince süt ememez.

Mastitis nedeniyle emme sırasında anne acı duyacağı için yavrularını emzirmeyebilir.

Yavrular 4 haftalık olunca ilave gıda vermeye başlanmalıdır.

Başlangıç olarak kıyma veya yumurta sarısı, sütle karıştırılarak verilebilir. Verilecek ek gıdanın miktarı 2 gr olmalıdır ve kademe kademe artırılmalıdır.

Laktasyon sona erdiğinde yavrular **3 aylık olana kadar günde 4-5 kez, 6 aylığa kadar günde 3 kez, daha sonra günde 1 veya 2 kez** beslenmelidir.

Güç Doğumlar